

BRABANTS GOUD

DE GEELDERS • HET DOMMELDAL • DE BEERZE

Om het Natuurnetwerk Brabant te realiseren, verwerft ARK Rewilding Nederland gronden in Het Groene Woud. Dat doen we in het kader van het natuurrealisatieproject Brabants Goud in Het Groene Woud. Per 1 februari 2024 beschikten we over ruim 404 hectare grond. De ARK-methode: we verwerven gronden, zorgen voor de natuurinrichting en het tijdelijk beheer ervan. Onze meest recente Brabants Goud-aankoop zijn twee percelen aan de Kleine Dommel in Nuenen. Lees meer over deze bijzondere aankoop in deze nieuwsbrief.

BIJNA VOORJAAR...

Het is nog februari, maar het voorjaar meldt zich al. Zo keerde op 8 februari jl. de ooievaar, een mannetje, terug op het nest bij de boerderij van de familie Van Laarhoven op Looeind in Liempde. Op 14 februari arriveerde het vrouwtje.

Nog heel even... en dan zien we steeds meer ooievaars in Het Groene Woud • COLLECTIE NWG LIEMPDE

De plantdagen op de oevers van de Dommel in Boxtel startten met duidelijke plantinstructies • BRAM HOUBEN

PLANTDAGEN TREES FOR ALL

DUIZENDEN BOMEN ERBIJ

Op 6, 7 en 8 februari jl. hield Trees for All plantdagen voor haar donateurs op onze ARK-percelen. Dit keer gebeurde dat op Selissen in Boxtel. Daar zijn we eigenaar van enkele gronden aan de Dommel. Hier zijn in drie dagen tijd duizenden autochtone bomen en struiken geplant. Zodra ze gaan groeien, versterken ze het beekdal van de rivier. Ze maken de omgeving groener en verhogen de natuurwaarden die hier in de afgelopen decennia behoorlijk zijn gedaald. Hogere natuurwaarden aan Boxtelse zijde leiden tot een krachtiger eenheid met het verderop gelegen Gemonde waar de natuurwaarden van de Dommel nog grotendeels intact zijn.

Donateurs van Trees for All zetten in februari eigenhandig bomen en struiken in de grond

DIRK EIJKEMANS

BIJZONDERE AANKOOP

GRONDEN AAN DE KLEINE DOMMEL?
JAZEKER!

De Kleine Dommel stroomt buiten 'ons' projectgebied in Het Groene Woud, maar toch heeft ze onze aandacht. We kochten er namelijk recent twee percelen aan. Dat heeft alles te maken met onze burens van Dommeldal uit de Verf.

Waar wij ten noorden van Son werk maken van rewilding van het Dommeldal doet [Dommeldal uit de Verf](#) aan natuurontwikkeling ten zuiden van die gemeente. Met onze aankoop in 'hun' gebied hielpen we ze om gronden

Links de Kleine Dommel, rechts één van de aangekochte maïspcelen • BERT VERVOORT

te verwerven die ze daarvoor nodig hebben. Het gaat om twee agrarische percelen van samen zo'n anderhalve hectare. Ze liggen aan het Kruiswiel ten westen van Nuenen. Daar komen de Kleine Dommel en de Dommel bij elkaar. Er zaten harde deadlines aan de aankoop van de grond. Omdat wij daar gemakkelijker in kunnen meebewegen, vroeg Dommeldal uit de Verf ons om hulp. Dankzij ARK-rentmeester Dirk Meijs wisten we de percelen binnen de afgesproken termijnen te kopen. Daarmee zijn ze veilig gesteld voor een natuurlijke toekomst.

Jongeren op excursie in Het Groene Woud
ARK REWILDING NEDERLAND

PIONIEREN IN HET GROENE WOOD

JONGE REWILDERS AAN DE SLAG IN DE GEELDERS

Binnenkort gaat een groepje jonge rewilders aan de slag in Het Groene Woud om wilde natuur te realiseren op onze eerste echte Rewildingswerkplaats: een ARK-perceel aan de Geelderseweg, pal tegen het leembos van De Geelders aan.

Een Rewildingswerkplaats van ARK is een plek om meer te leren over rewilding én om de kennis daarover direct in de praktijk te brengen. De komende tijd willen we op meer locaties zulke werkplaatsen gaan opzetten.

Een oproep om aan dit project in Het Groene Woud mee te doen, leverde binnen enkele dagen tientallen enthousiaste aanmeldingen op. De jonge professionals en studenten, afkomstig uit het ARK Jonge Rewilders Netwerk, krijgen op ons perceel aan de Geelderseweg de gelegenheid om van een voormalige paardenwei van 65 are (zo'n 6.500 vierkante meter) zelfredzame natuur te maken. Bij het ontwikkelen van een plan en tijdens het uitvoeren van alle werkzaamheden worden ze begeleid door professionals van ARK.

OVER HET ARK JONGE REWILDERS NETWERK

Het ARK Jonge Rewilders Netwerk is een groeiend netwerk van meer dan 400 studenten en jonge professionals (16 tot 35 jaar) die zich willen inzetten voor meer wilde natuur in Nederland. Met het netwerk creëren we een fysieke en digitale ontmoetingsplek om jonge mensen bekend en vertrouwd te maken met de kracht en het belang van écht wilde natuur in Nederland. Wil je je ook aansluiten? Klik [hier](#).

Dit perceel aan de Geelderseweg transformeren de jonge rewilders van ARK straks in zelfredzame natuur • BERT VERVOORT

JUDITH VAN DE GRIENDT

PRIJSWINNEND FOTOGRAFE BRENGT LEEMBOSSEN IN BEELD

Prijswinnend fotografe Judith van de Griendt gaat de komende twee jaar met haar fotocamera de leembosontwikkeling op haar geboortegrond Kasteren in Liempde volgen. Judith gooit internationaal hoge ogen met haar werk. Haar specialisatie, onderwaterfotografie, leverde haar diverse awards op. Zo viel ze in 2022 in de prijzen bij de prestigieuze wedstrijd 'Wildlife photographer of the year'. Meer over Judith en haar werk vind je [hier](#).

*Haarscherpe foto's van bomen met beversporen
tussen de twee Kasterense bruggen bij Liempde
over de Dommel • JUDITH VAN DE GRIENDT*

FINANCIËEL AFGEROND

PLAN GROOT VELDER

Op 30 januari 2024 kregen we goed nieuws: we mogen definitief de toegezegde subsidie van bijna 1,3 miljoen euro tegemoet zien voor de ontwikkeling van Groot Velder. Hier horen ook de percelen van De Hemel bij. Daarmee is dit project financieel afgerond.

De plannen voor 'Groot Velder' kregen vanaf 2019 concreet vorm: we wilden hier niet alleen landbouwpercelen (De Hemel) aankopen maar ook meehelpen om andere

landbouwenclaves in Velder om te zetten in natuur. Om dit alles te bekostigen, vroegen we in 2020 subsidie aan bij het Groen Ontwikkelfonds Brabant (GOB). We kregen een toekenning van 1,3 miljoen euro. De 'echte centen' kregen we nog niet. Op de voorschotten na gebeurt het uitkeren van zo'n subsidie altijd pas achteraf, als we bewezen hebben dat we hebben gedaan wat we van plan waren.

In de afgelopen maanden leverden we dat bewijs en komt het volledige subsidiebedrag definitief onze kant op. Daarmee is onze tweede – grote – klus in Het Groene Woud helemaal afgerond. De ARK-percelen van De Hemel droegen we in september 2023 al over aan de eigenaren van Velder. Daarmee zijn Velder en de daarbij horende leembossen sinds lange tijd weer een stuk groter geworden.

Overdracht van De Hemel op 23 september 2023. Frans van Boeckel (mede-eigenaar van Velder) ondertekent onder toezicht van notaris Stijn Marks (links) de overdrachtsakte

RUUD VAN NOOIJEN

FINANCIËEL AFGEROND

LOEVESTEIJN EN 'T HOGE HEYNSSELT

Na Savendonk en Groot Velder is ook de subsidie voor twee leembosprojecten in het Dommeldal en De Geelders definitief binnen. Het gaat om de gebieden Loevesteijn en 't Hoge Heynsselt, samen goed voor zo'n 8,5 hectare. In beide gevallen gaat het om grond van particulieren. Wij zorgden voor de totale projectontwikkeling, van subsidieaanvraag tot inrichting.

LOEVESTEIJN

Loevesteijn ligt in Kasteren, tussen de ARK-eigendommen in Savendonk (De Geelders) en de Dommel. Het is eigendom van de familie Groot-Lamerichs. Dankzij natuurontwikkeling fungeert Loevesteijn nu als een extra leembosverbinding tussen De Geelders en het Dommeldal.

Deze veldpoort markeert het particuliere leembos 't Hoge Heynsselt in • GER VAN DEN OETELAAR

Belangrijk voor alle dieren en planten. Want via deze verbinding sluit hun leefgebied naadloos aan bij de andere leembossen die met het Dommeldal verbonden zijn zoals Heerenbeek, Velder, De Mortelen en De Scheeken.

'T HOGE HEYNSSELT

Het tweede leembosproject dat we afronden, is 't Hoge Heynsselt. Dit is een leembos in Olland. Bijzonder: de Dommel stroomt er voor 2/3 omheen. De eigenaren van 't Hoge Heynsselt, de familie Lokin-Praasterink, blijft de komende tijd de leembosontwikkeling op haar gronden voortzetten. Bij ARK vinden we het een geweldige opsteker dat ook particuliere eigenaren op deze manier flink investeren in de ecologie en hoogkwalitatieve natuur van Het Groene Woud.

De Gasthuiskamp komt dankzij de natuurlijke inrichting de komende jaren verder tot groei en bloei • BERT VERVOORT

FINANCIIEEL AFGEROND

DE GEELDERS-NOORD

Het is afvinken geblazen. Want na Savendonk, Groot Velder, Loevesteijn en 't Hoge Heynsselt ontvingen we half februari ook de definitieve subsidietoekenning (zo'n 275 duizend euro) voor de rewilding van De Geelders-Noord. Het gaat hierbij onder meer om De Gasthuiskamp. Met de definitieve toekenning van de subsidie is ook dit Brabants Goud-deelproject financieel volledig afgerond.

VIDEO EN PODCAST

KIJK- EN LUISTERTIPS!

Via diverse media staat de natuur in Het Groene Woud stevig in the picture. Zo besteedde Omroep Meierij op haar YouTube-kanaal onlangs aandacht aan het nieuwe leembos dat we samen met Trees for All realiseren tussen het Wijboschbroek en De Geelders. Bekijk de [tv-uitzending](#) hier.

In de podcast 'Geheimen van het Dommellandschap' (te beluisteren via Spotify) vertellen Ger van den Oetelaar en Jan van der Straaten geanimeerd over de Dommel en haar invloed op landschap, natuur, cultuurhistorie, economie en samenleving. Beluister de [podcast](#) hier.

IN OLLAND

DE KLAPEKSTER

Sinds 1999 broeden klaapeksters niet meer in Nederland. Maar ze laten zich hier 's winters soms wel zien. Zoals op 31 januari jl. in Olland, op het ARK-perceel de Dollekes. Daar zat er eentje in de top van een fladderiep die we daar hebben aangeplant. Extra bijzonder was, dat de vogel er op zijn gemak een muis zat op te peuzelen.

Klaapeksters zijn een klauwiersoort. Ze houden van ruige, licht-beboste terreinen. Hun favoriete menu bestaat uit woelmuizen en kevers. In de winter eten ze ook zangvogels. Net zoals andere klauwieren bewaren ze hun prooi vaak door ze aan stekels of prikkeldraad te spietsen. Zo hebben ze altijd een voorraadjie voedsel 'achter de hand'. Je treft klaapeksters vooral aan op allerlei uitzichtspunten, zoals in (open) moerassige gebieden. Niet gek dus dat deze klaapekster de top van één van de grotere Ollandse fladderiepen uitkoos voor het nuttigen van zijn maaltijd.

*Klaapekster met gevangen muis in de Dollekes
(31-01-2024) • DIRK EJKEMANS*

ONMISBARE VRIJWILLIGERS

ANGELA HEETVELT

Natuurgroep Gestel is een vaste waarde in de gemeente Sint-Michielsgestel als het over 'natuur en landschap' gaat. De dertigjarige vereniging heeft nu ruim driehonderd adresleden. Sommigen zijn actief in werkgroepen, anderen doen vooral mee aan de activiteiten. Voorzitter Angela Heetvelt: "We willen jong en oud bewust maken van de natuur en ze daarvan laten genieten."

Angela Heetvelt, voorzitter van Natuurgroep Gestel • ERIK VAN DER BURGT

Angela zelf hoeft daar geen moeite voor te doen. Als kind keek ze al vol bewondering en met respect naar wat er zich in de natuur afspeelt. "En dat doe ik nog steeds. Gisteren vond ik een dode goudvink, helemaal puntgaaf. Dan ben ik echt verbaasd over de verfijning van dat dier." Het Groene Woud vindt ze een prachtig gebied. "Ik houd vooral van de

beekdalen en het bijbehorende uitzicht." Ze is nu 25 jaar lid van Natuurgroep Gestel, sinds acht jaar is ze voorzitter. "Informatie en educatie zijn vanaf onze oprichting de pijlers onder onze vereniging geweest. Ook na dertig jaar willen we op die manier jong en oud bewust maken van de rijkdom van de natuur. We hebben diverse werkgroepen. De leden ervan steken enthousiast de handen uit de mouwen en verzorgen excursies, wandelingen en lezingen waar deelnemers gegarandeerd wat van opsteken."

30 DINGEN

Een speciale doelgroep is de basisschooljeugd. Voor hen stelt Natuurgroep Gestel buitenlessen samen. "Dat is altijd maatwerk, toegesneden op de leeftijd van de leerlingen. Daar maken we echt werk van." Duizenden schoolkinderen in de gemeente Sint-Michielsgestel maakten op deze manier al kennis met de Gestelse natuur en het omringende landschap. Toen de vereniging vorig jaar dertig jaar bestond, bracht ze als cadeau een uniek kinderboekje uit: '30 dingen in de natuur die je gedaan moet hebben vóór je 11e'. Ook aan de volwassenen had de Natuurgroep in het kader van haar jubileum gedacht. "Voor hen lieten we de publicatie 'Brugman vertelt' van de persen rollen: een bundel met boeiende en leerzame wandelverslagen die Natuurgroep-lid Piet Brugman door de jaren heen maakte."

VER(DER) WEG EN DICHT BIJ HUIS

Zelf weet Angela hoe verrassend de natuur blijft, "misschien wel juist omdat je steeds meer leert en herkent. In het dagelijks leven schrijf ik reisgidsen, onder meer in opdracht van de ANWB. Ik ben daarvoor geregeld op pad, geef mijn ogen goed de kost en dan vallen me dingen op. In het Duitse Sauerland zie je bijvoorbeeld talrijke zachte overgangen tussen bos en land. En de naaldbossen hebben er in 25 jaar tijd plaatsgemaakt voor steeds meer loofbossen."

BEEKSCHE WATERLOOP

'Verandering' vindt ook dicht bij huis plaats. Zoals in Gemonde, in het beekdal van de Beeksche Waterloop. Onder regie van de Natuurgroep Gestel is hier actie ondernomen om de kwetsbare natuur te beschermen. "Hiervoor was natuurontwikkeling op de oevers erg belangrijk. Nieuwe natuur en een robuuster Natuurnetwerk zijn belangrijke punten in het visiedocument dat we voor onze vereniging in 2018 opstelden. ARK hielp ons met de uitwerking van onze plannen aan de Beeksche Waterloop. De eerste particuliere perceeleeigenaren, waarvan we de medewerking nodig hadden, deden enthousiast mee. Zo hebben we in 2023 al inrichtingsmaatregelen op hun grond kunnen treffen: de aanplant van talrijke bomen en struiken. Daarmee hebben we de oevers van de Beeksche Waterloop een eerste nieuwe, hopelijk toekomstbestendige en biodiverse impuls gegeven.

BLIKVANGER AAN DE DOMMEL

Thieu van Gestel en Dirk Eijkemans zagen eind januari bij de Dommel tussen Kasteren en de Bobbenagelseweg een roerdomp. Deze compacte, geelbruine reigersoort is hier zeldzaam. Broeden doen ze doorgaans in moerassen met

Een roerdomp in een rietkraag van de Dommel
DIRK EIJKEMANS

stevig waterriet. Dat dit exemplaar de Dommeloever koos, komt waarschijnlijk doordat Brabants Landschap de oevers voortaan wat meer vrijhoudt bij het rasteren. Daardoor ontstaan brede rietkragen waar roerdompen van houden.

VRAGEN STAAT VRIJ!

Deze nieuwsbrief is een initiatief van het Geeldersberaad, het Dommelberaad en het Beerzeberaad. Heeft u vragen, opmerkingen of suggesties? Mail ze naar ARK-projectleider Ger van den Oetelaar: ger.vandenoetelaar@ark.eu. Inmiddels ontvangen meer dan 1400 geïnteresseerden de nieuwsbrief direct in hun mailbox en wordt hij in vele netwerken verspreid. Heeft u deze nieuwsbrief via-via ontvangen en wilt u deze voortaan rechtstreeks van ARK toegestuurd krijgen? Stuur dan een e-mail naar info@ark.eu onder vermelding van 'Aanmelden nieuwsbrief Brabants Goud'. Wilt u zich afmelden? Dat kan eveneens via info@ark.eu onder vermelding van 'Afmelden nieuwsbrief Brabants Goud'.

GEELDERSBERAAD: Provincie Noord-Brabant, Groen Ontwikkefonds Brabant, gemeenten Sint-Michiëlsgestel, Boxtel, Meierijstad, Waterschap De Dommel, ZLTO, Brabants Landschap, Staatsbosbeheer, Bosgroep-Zuid, Marggraff Stichting, Harry Suilen Advies en ARK Rewilding Nederland.

DOMMELBERAAD: Provincie Noord-Brabant, gemeenten Sint-Michiëlsgestel, Boxtel, Meierijstad, Son en Breugel, Waterschap De Dommel, Brabants Landschap, Staatsbosbeheer, Harry Suilen Advies, Rentmeesters Meijs en Van Soest en ARK Rewilding Nederland.

BEERZEBERAAD: Natuurmonumenten, Provincie Noord-Brabant, Brabants Landschap, Waterschap De Dommel, gemeente Oirschot, Meijs Rentmeesterskantoor en ARK Rewilding Nederland.